

Spotkanie Podkomisji KEP ds. Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego,
Centrum Promocji IFŻK oraz diecezjalnych delegatów i delegatek ds. IFŻK

Sulejówek, k. Warszawy, 25-26 lutego 2025

Bp Arkadiusz Okroj,
diecezja pelplińska,
członek Podkomisji KEP ds. Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego

DIECEZJALNY WYMIAR KONSEKRACJI DZIEWIC, WDÓW I PUSTELNIKÓW

Popatrzymy na Kościół okiem wiary.

Jeśli to uczynimy, nie możemy nie być pewni, że Pan Bóg Kościół **nieustannie odnawia**. *Ecclesia semper reformanda*.

Dzieje się tak również współcześnie — i to wyraźnie od kilku dekad.

Gdy spojrzymy na współczesny Kościół okiem wiary, musimy przyjąć, że tak ważne wydarzenie, jakim był **Sobór Watykański II**, zostało zainspirowane przez **Ducha Świętego**, który działa w Kościele.

W tym czasie Pan Bóg podejmował także inne inicjatywy, które niewątpliwie są **znakami wymagającymi właściwego odczytania**.

W latach sześćdziesiątych w Ameryce ludzie doświadczyli tzw. **chrztu w Duchu Świętym**. Powstała wspólnota **Odnowy w Duchu Świętym**, a także inne grupy charyzmatyczne.

Kilka lat temu Odnova w Duchu Świętym zwróciła się do papieża Franciszka, a on rozeznał, że Pan Bóg nie odnawia jednej czy drugiej wspólnoty, ale pragnie odnowić **cały swój Kościół**. Pragnie, by współtworzyli go ludzie żyjący **żywą wiarą** — nie martwą, lecz autentyczną. Ludzie, którzy **odnajdują swoje miejsce w Kościele**.

Dlatego trzeba otworzyć się na **strumienie Bożej łaski**, aby Kościół mógł zostać odnowiony.

Warunkiem odnowy Kościoła powszechnego jest odnowienie Kościołów partykularnych, a więc **diecezji**.

W Konstytucji dogmatycznej *Lumen gentium* Kościół powszechny oraz Kościoły partykularne (diecezje) są ukazane jako rzeczywistości **wzajemnie współzależne**:

- **LG 23**: Kościół Chrystusowy jest rzeczywiście obecny we wszystkich prawowitych zgromadzeniach wiernych, które — jako ich pasterze — prowadzą biskupi.
- **LG 26**: W tych społecznościach (...) obecny jest Chrystus, którego mocą gromadzi się jeden, święty, katolicki i apostołski Kościół.

W naszej diecezji rozezналиśmy, że odnowa diecezji dokona się poprzez **odnowę parafii**. A to z kolei wymaga odnowy kapłanów, którzy są za parafie odpowiedzialni, oraz wszystkich podmiotów, które je współtworzą.

1. Na czym ma polegać odnowa?

Celem odnowy jest to, by wszyscy współtworzący parafię żyli **żywą wiarą**.

Parafia będzie odnowiona wówczas, gdy proboszcz powróci do swojego **pierwotnego charyzmatu** i podejmie — wraz ze świeckimi współtworzącymi parafię — inicjatywy prowadzące do odnowy poszczególnych wspólnot i zrzeseń.

Co to znaczy, że proboszcz powróci do swojego pierwotnego charyzmatu?

To znaczy, że będzie świadomie troszczył się o **formację stałą** — o formację, dzięki której (niezależnie od etapu swojego rozwoju) zawsze będzie otwarty na Ducha Świętego, Strażnika charyzmatu jego powołania do kapłaństwa.

Warto tu przywołać pewną anegdotę o proboszczu, nad którym chciały się modlić panie ze wspólnoty charyzmatycznej. On niecierpliwie opędział się od nich, mówiąc, że nie potrzebuje ich modlitwy. One jednak przekonywały go, że chcą prosić dla niego Ducha Świętego. Wtedy odpowiedział, że Duch Święty już w nim jest — przecież przyjął sakrament chrztu, bierzmowania i oczywiście święceń kapłańskich.

A one mu na to:

„Ale my chcemy się pomodlić, **żeby było to widać na zewnątrz**”.

I właśnie o to chodzi w formacji kapłańskiej.

Kapłani muszą zrozumieć, że mają być — po prostu — **jak Jezus**.

A kim był Jezus?

Był Chrystusem, czyli Mesjaszem, czyli **Namaszczonym Duchem Ojca**.

To zmanifestowało się, gdy rozpoczął dzieło zbawcze podczas chrztu w Jordanie. Duch porwał Go na pustynię, gdzie dokonał ostatecznego oczyszczenia swoich motywacji.

Tam Jezus zapragnął być jak **szyba** — całkowicie przejrzysty dla Ojca. Zrezygnował ze wszystkiego, co było „Jego”:

- z własnego „ja”,
- z własnej woli,

aby nie zdeformować woli Ojca Niebieskiego.

Dzięki temu Jezus — namaszczony Duchem swego Ojca Niebieskiego — miał do dyspozycji Jego niewyobrażalną moc. Moc, dzięki której:

- nauczał,
- uzdrawiał,
- uwalniał,
- dokonał dzieła zbawczego przez krzyż i zmartwychwstanie.

Podobnie apostołowie i ich następcy mają — jak Jezus — otworzyć się na Ducha Świętego, zapomnieć o sobie, o swoim „ja”, o swoich ambicjach.

Ale właśnie wtedy, gdy w ten sposób otworzą się na Ducha Świętego, zapominając o sobie i o swoich ambicjach, **mocą tego Ducha** będą dokonywać wielkich dzieł ewangelizacyjnych w Kościele.

2. Na czym polega odnowa wspólnot i zrzeżeń współtworzących parafię?

Odnowienie wspólnot i zrzeżeń polega na tym:

- by tak uformować współtworzących je ludzi,
- by byli zdolni do zachwyty pierwotnym charyzmatem tych wspólnot i zrzeżeń,
- by byli przejrzysti jak szyba: pokorni i świadomie utożsamiający się z tymi wspólnotami, w których znajdują środowisko dynamizujące ich rozwój duchowy.

Tacy ludzie — świadomi swoich dobrze rozeznaczonych charyzmatów — są zdolni do podejmowania inicjatyw wraz z innymi odnowionymi wspólnotami na rzecz parafii czy diecezji.

Mogą to być na przykład inicjatywy modlitewne: o powołania, o kształtowanie mentalności powołaniowej, o duchowe umocnienie rodzin.

Jeśli w ten sposób patrzymy z wiarą na Kościół, to przez te „okulary wiary” zobaczymy Ducha Świętego, który nieustrudzenie ten Kościół odnawia — *Ecclesia semper reformanda*.

Zobaczymy Ducha, który wylewał strumienie swej łaski, podejmując inicjatywę odnowy Kościoła poprzez Sobór Watykański II.

Zobaczymy Ducha, który — zanurzając w sobie wrażliwe serca — zaczął odnawiać poszczególne wspólnoty i podmioty współtworzące Kościół.

Zobaczymy Ducha, który pragnie, by przez świadomych swego charyzmatu kapłanów odnawiały się parafie, aby współtworzyli je ludzie żyjący żywą wiarą. Ludzie, którzy w odnowionych, świadomych swego charyzmatu wspólnotach znajdują przestrzeń dynamizującą ich duchowy rozwój.

3. Powrót do pierwotnych form życia konsekrowanego

Nie sposób nie dostrzec, że w logikę tak działającego Ducha — pragnącego odnowy poszczególnych parafii i diecezji — wpisuje się możliwość powrotu do **pierwotnych form życia konsekrowanego**.

Do **Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego**, które są nierozzerwalnie i integralnie związane z własną diecezją.

Specyfika Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego polega na tym, że **wspólnotą dla nich jest diecezja**, a ich przełożonym jest **biskup diecezjalny**.

Do każdej z Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego powołuje Pan Bóg.

Natomiast decyzję o rozeznaniu tego powołania, o włączeniu do formacji początkowej, a następnie o jej kontynuacji na poszczególnych etapach mogą podjąć tylko dwie osoby.

Są nimi:

- osoba powołana,
- oraz biskup diecezjalny, który ostatecznie podejmuje decyzję o konsekracji.

Włączenie do którejkolwiek z trzech indywidualnych form życia konsekrowanego nie może nastąpić bez jego decyzji.

Rola biskupa diecezjalnego

Dokument *Ecclesiae Sponsa Imago* podkreśla, że biskup podejmuje pozytywną decyzję o rozpoczęciu formacji początkowej kandydatki wtedy, gdy upewni się, że dana osoba jest związana z diecezją i że jest to właściwe miejsce jej zaangażowania.

Zatem punktem wyjścia rozeznawania, które podejmuje biskup wraz ze zgłaszającą się kandydatką, czy Bóg ją powołuje, jest zasadnicze kryterium.

Tym kryterium jest to, że ta osoba już osiągnęła pewną dojrzałość: dojrzałość ludzką, kobiecą, a także dojrzałość związaną z sakramentem Chrztu Świętego.

Dojrzałość ta przejawia się w tym, że angażuje się świadomie w życie Kościoła — zarówno dzięki swojej pracy, jak i dzięki przynależności do takiej czy innej wspólnoty.

Błędem byłoby ominięcie tego etapu rozeznawania, zakładając, że w bliżej nieokreślonej przyszłości będzie można dopiero określić miejsce i sposób jej zaangażowania na rzecz Kościoła diecezjalnego.

Tymczasem okazuje się, że nie unikamy tego błędu. Również w Polsce dochodzi do sytuacji, w których osoby konsekrowane czekają, by po konsekracji złożono im hojne propozycje dotyczące tego, w jaki sposób mogą włączyć się w życie swojej diecezji.

A gdy takie propozycje nie padają albo — jeśli się pojawiają — nie satysfakcjonują, dochodzi do kryzysów, w niektórych przypadkach zakończonych odejściem od życia konsekrowanego.

Rolą biskupa diecezjalnego jest zatem upewnienie się, że dana osoba jest związana z diecezją.

Następnie to do niego należy obowiązek nadzorowania procesu formacji początkowej oraz dopuszczenia do konsekracji.

Biskup przewodniczy obrzędowi konsekracji oraz troszczy się o formację stałą i wsparcie duszpasterskie dla konsekrowanych.

Jego pasterska troska obejmuje zarówno poszczególne konsekrowane kobiety, jak i całą wspólnotę **Ordo virginum** w diecezji.

Jego zaangażowanie gwarantuje, że powołanie dziewic konsekrowanych jest właściwie rozeznane, pielęgnowane i realizowane w harmonii z misją Kościoła lokalnego.

Warto zaznaczyć, że sam obrzęd konsekracji uwydatnia zmianę statusu osoby ją przyjmującej:

- odtąd jest ona związana z diecezją,
- która staje się dla niej wspólnotą realizacji powołania,
- a jej przełożonym jest biskup diecezjalny.

Ten związek jest tak istotny, iż w sytuacji *sede vacante*, gdy stolica diecezji jest nieobsadzona, konsekracji nie można udzielić.

A teraz spójrzmy, jak to zakorzenienie w diecezji wygląda od strony osoby konsekrowanej.

Po konsekracji — jak czytamy w Instrukcji — kobieta pozostaje zanurzona w swojej diecezji, gdzie odbył się proces rozeznania i formacji. Jest ona związana szczególną więzią miłości i wzajemnej przynależności ze swoim Kościołem lokalnym.

Ta relacja podkreśla, że jej powołanie nie jest oderwane od rzeczywistości, w której żyje, ale głęboko w nią wpisane, służąc budowaniu i umacnianiu lokalnej wspólnoty wiernych.

By owocnie realizować tak rozumiane powołanie, dziewice konsekrowane są zobowiązane do uważnego wsłuchiwania się w nauczanie biskupa diecezjalnego oraz odpowiedzialnego i twórczego odpowiadania na to nauczanie.

Ponadto modlą się w intencjach diecezji, zwłaszcza za biskupa, i angażują się w podejmowane przez niego inicjatywy duszpasterskie.

Ponadto dokument podkreśla, że diecezjalność powołania do dziewictwa konsekrowanego zakłada silną więź komunii między wszystkimi kobietami konsekrowanymi w danej diecezji.

Chociaż w różnych środowiskach realizują odmienne ścieżki podążania za swym powołaniem, mając świadomość tego, że dzielą tę samą konsekrację, gorliwie troszczą się wspólnie o rozwój Kościoła.

Wspólnie:

- uczestniczą w inicjatywach formacyjnych,
- wspierają się w ramach diecezji,
- współpracują w formacji nowych kandydatek.

Rola wspólnoty diecezjalnej

Natomiast lokalna wspólnota wiernych jest wezwana do przyjęcia powołania dziewicy konsekrowanej, do towarzyszenia jej oraz wspierania na drodze życia duchowego.

Jak podkreśla Instrukcja, lokalny Kościół — a więc diecezja — ma potraktować osobę realizującą swoje powołanie do dziewiczej konsekracji jako dar, który służy budowaniu wspólnoty i misji Kościoła.

Oznacza to, że diecezja nie tylko akceptuje obecność dziewic konsekrowanych, ale także aktywnie angażuje je w swoje działania pastoralne, doceniając wyjątkowe dary i talenty, które wnoszą do wspólnoty.

Bóg pragnie działać, ale aby Wszechmocny działał skutecznie, potrzebuje pokornych ludzi. Pokornych, a więc przejrzystych jak szyba — wolnych od deformacji.

Wszechmocny potrzebuje pokornych biskupów — biskupów, którzy nie pozwolą, by ich sercem zawładnął lęk. Na przykład lęk przed tym, by otworzyć się na dar Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego.

Potrzebuje biskupów, którzy, słuchając powierzonych im ludzi, razem z nimi będą rozeznawać, jakie inicjatywy podejmować tu i teraz, aby skutecznie odnawiać Kościół diecezjalny.

Wszechmocny potrzebuje także pokornych kapłanów i świeckich, którzy będą wspierać biskupów odpowiedzialnych za odnowę diecezji.

Potrzebuje kapłanów i świeckich, których „ego” nie jest zdeformowane, którzy są ludźmi o transparentnych, przejrzystych jak szyba sercach.

Jak się okazuje, Bóg także potrzebuje w realizacji procesu odnowy diecezji osób konsekrowanych — dobrze uformowanych, przejrzystych jak szyba — które realizują swoje powołanie, będąc mocno osadzone w diecezji.

Dotyczy to wszystkich Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego: dziewic, wdów i pustelników.

Oczywiście zły ma również swoje plany. Będzie zmierzał do deformacji, do tego, by piękno zamieniać w karykaturę.

Nie łudźmy się — to dotyczy także środowiska osób konsekrowanych żyjących w świecie.

Przyczyn deformacji jest bardzo wiele. Często fundamentalną przyczyną jest niewłaściwe rozeznanie powołania do realizacji w ramach Indywidualnych Form Życia Konsekrowanego, zwłaszcza w przypadku osób przechodzących z innych form konsekracji.

Indywidualne Formy Życia Konsekrowanego **nie są platformą ratunkową** w sytuacjach kryzysowych.

To nie my wybieramy — my **rozeznajemy** swoje powołanie.

Izolacja prowadząca do indywidualizmu również może rodzić zdeformowane, karykaturalne formy realizacji powołania.

Ważne jest, by wspólnie z biskupem rozeznąć swoje indywidualne charyzmaty i — w porozumieniu z nim — podejmować inicjatywy, które wpisują się w wysiłki zmierzające do odnowy diecezji.

Dlatego mamy świadomie troszczyć się o to, by formować środowisko ludzi konsekrowanych, którzy indywidualnie, zgodnie ze swymi charyzmatami, realizują swe powołanie, ale wspólnie dzielą się odpowiedzialnością za Kościół.

Środowisko ludzi, którzy potrafią zapomnieć o sobie, aby — wpatrując się w Ducha Świętego — poddawać się Jego prowadzeniu.

To On zaprasza nas, byśmy, pozostając wierni swemu charyzmatowi, uczestniczyli w symfonii odnowy Kościoła — symfonii, w której dyrygentem jest Duch Święty.

Amen.